

ÕIGUSKANTSLER

Adressaat
Aadress

Teie 17.03.2011 nr

Õiguskantsler 26.04.2011 nr 6-4/110576/1102109

Vastus järelepärimisele

Lugupeetud

Tänan Teid 17.03.2011 kirja eest, kus osundasite, et võttes 10.03.2011 vastu määruse nr 4 „Maamaksu tõusu hüvitamine pensionisaajatele 2011. aastal“, ignoreeris Tallinna Linnavolikogu minu 25.10.2010 märgukirja nr 6-4/100446/1006222. Selles märgukirjas asusin seisukohale, et Tallinna Linnavolikogu 28.01.2010 määrus nr 8 „Maamaksu tõusu hüvitamine pensionisaajatele 2010. aastal“ on põhiseadusega vastuolus, kuna selle määruse andmisega on sisuliselt kehtestatud pensioni saajatele maamaksuseaduse § 11 lõikega 2 võrreldes täiendav maksusoodustus. Kuivõrd 10.03.2011 vastu võetud määrus sisuliselt kopeerib 28.01.2010 määruse regulatsiooni, olete Te seadnud küsimärgi alla ka uue määruse põhiseaduspärasuse.

Tallinna Linnavolikogu vastas minule 15.12.2010 kirjaga, milles ütles, et kaalub minu 25.10.2010 märgukirja seisukohti 2011. aastaks maamaksusoodustuste kehtestamisel. Kuna linnavolikogu kehtestas 10.03.2011 määruse, mis sisuliselt on samane 28.01.2010 määrusega, siis võib järeldada, et Tallinna Linnavolikogu ei nõustunud minu analüüsi järeldustega. Olen kaalunud Tallinna Linnavolikogule ettepaneku tegemist maamaksu tõusu hüvitamise korra põhiseadusega kooskõlla viimiseks ja, juhuks kui Tallinna Linnavolikogu ei nõustuks mu ettepanekuga, Riigikohtusse pöördumist. Kaalumise tulemusena olen ma otsustanud, et seda teed ma siiski praegu ette ei võta. Põhjuseks on see, et värske Riigikohtu lahendi¹ valguses pean ma tõenäosust, et kohus tunnistab Tallinna Linnavolikogu 10.03.2011 määruse nr 4 (sealhulgas Teie poolt osundatud ja Teie hinnangul võrdsuspõhimõtet rikkuva normi, mille kohaselt kompenseeritakse maamaksu tõus pensioni saajatele üksnes siis, kui maksustataval maatükil asuva elamu aadress on isiku elukoha aadressina kantud rahvastikuregistrisse enne 01.01.2010) põhiseadusvastaseks, madalaks. Allpool selgitan oma seisukohta.

Ülalviidatud Riigikohtu lahend puudutab lapse sünnitoetuse maksmise tingimusi Tallinnas. Täpsemalt reguleerib lapse sünnitoetuse maksmise küsimusi sotsiaalhoolekande seaduse § 23 punkti 1 alusel antud Tallinna Linnavolikogu 10.02.2005 määrus „Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra ja perekonna sissetulekutest mittesõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra kehtestamine“. Ma leidsin, et nimetatud määruse lisa 2 punkti 3.1

¹ Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 08.03.2011 otsus nr 3-4-1-11-10.

esimene lause, punkti 3.2 teine lause ja punkti 3.5 esimene lause riivavad põhiseaduse § 12 lõikes 1 sätestatud võrdsuspõhiõigust. Täpsemalt leidsin, et puudub mõistlik ja asjakohane põhjus, et kohelda sünnitoetuse maksmisel erinevalt last, kelle vanematest ainult üks on tema sünni hetkel või aastaseks saamisel rahvastikuregistri andmetel Tallinna elanik, võrreldes lapsega, kelle mõlemad vanemad on nendel aegadel Tallinna elanikud.

Riigikohus minuga ei nõustunud, vaid leidis, et Tallinn võis sellise vanemate elukohanõude toetuse saamise eeldusena kehtestada. Riigikohus andis 08.03.2011 tehtud lahendiga mõista, et kohalikul omavalitsusel on väga laiad volitused oma elanikele soodustuste kehtestamisel. Riigikohus leidis, et „sotsiaalhoolekande seaduse § 23 lõike 1 kohaselt võib valla- või linnavalitsus määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras. Kohaliku omavalitsuse enesekorralduseõigusest tulenevalt on kohalikul omavalitsusel õigus otsustada, milliseid toetusi, soodustusi ja teenuseid ta pakub lisaks põhiseadusest ja seadusest tulenevatele kohustuslikele teenustele“ (lahendi punkt 61). Nii leidis Riigikohus ka seda, et Tallinna linnal on õigus jätta sünnitoetus maksmata nendele perekondadele, kus üksnes üks lapsevanem on Tallinna linna rahvastikuregistrijärgne elanik.

Maamaksu tõusu hüvitise maksmist ei näe ette ükski Riigikogu poolt kehtestatud seadus. Tallinna Linnavolikogu on 10.03.2011 antud määruse kehtestamise õigusliku alusena märkinud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 punkti 5 ja sotsiaalhoolekande seaduse § 23 lõike 1. Seega käsitleb Tallinna Linnavolikogu maamaksu tõusu hüvitise maksmist täiendava sotsiaaltoetuse maksmisena,² mille kehtestamiseks tal on Riigikohtu ülalviidatud lahendi järgi lai otsustusulatus. Kaldun arvama, et maamaksu tõusu hüvitamist Tallinnas käsitleb Riigikohus sel põhjusel samuti sotsiaaltoetusena, mitte täiendava maksuvabastusena ning sellest tulenevalt aktsepteerib kohus Tallinna laia otsustusulatust nimetatud toetuse tingimuste määratlemisel: sealjuures osas, milles Tallinn peab põhjendatuks maksta toetust üksnes nendele Tallinna linna rahvastikuregistrijärgsetele pensionäridele, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht langeb kokku maksustatava maatüki aadressiga.

Ülaltoodud argumentidele, eriti sellele, et Riigikohus on hiljutises lahendis leidnud, et täiendavate sotsiaaltoetuste kehtestamisel on kohalikul omavalitsusel väga suur otsustusõigus, tuginedes ei pea ma põhjendatuks ja otstarbekaks Tallinna Linnavolikogule ettepaneku tegemist 10.03.2011 määruse nr 4 „Maamaksu tõusu hüvitamine pensionisaajatele 2011. aastal“ põhiseadusega kooskõlla viimiseks.

Täna Teid veel kord pöördumise eest.

Austusega

Indrek Teder

Olga Lavrova 693 8410 olga.lavrova@oiguskantsler.ee

² See, et linnavolikogu nii leiab, on selgelt näha ka määruse eelnõu seletuskirjast. Vt 10.03.2011 määruse nr 4 „Maamaksu tõusu hüvitamine pensionisaajatele 2011. aastal“ seletuskiri. Arvutivõrgus. Kättesaadav: <http://aktal.tallinnlv.ee/>